

vsak petek z datumom  
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in po-  
šiljajo uredništvu lista „Mir“  
v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure  
predpoldne in od 3. do 4. ure po-  
poldne.

Rekopisi naj se samo po eni strani  
lista napišejo, druga stran naj bo  
prazna.

Rekopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor pri-  
ležiti poštne znamke.

# MIR

## Glasiló koroških Slovencev

za celo leto 4 krona.

Denar naj se pošilja točno  
pod napisom:

Upravništvu lista „Mir“  
v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje  
naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vim.  
od garmond-vrste vsakokrat.

Leto XXXIII.

Celovec, 16. januarja 1914.

Št. 2.

### Rdeče farbarije.

Dunaj, 13. jan. 1914.

V torek v zgodnjem jutru je brzozav raznesel z Dunaja veselo vest, da je mešana komisija sklenila, da se bo po novem dohodninski davek začel plačevati šele od 1600 K dalje, ne pa od 1200 K, kakor je sedaj, ali kakor pravijo socialni demokrati: eksistenčni minimum se je zvišal na 1600 K. Eksistenčni minimum je popolnoma napačna beseda; ta pomenja tisto vrednost, ki se ne sme zarubiti, ne pa dohodkov, ki se od njih ne plačuje davek. Saj mora n. pr. kajzar, ki ima bajto vredno 300 kron plačati od nje; za vsak košček zemlje je davek; vsak obrtnik mora odrajtovati pridobinski davek, četudi daleč nima 1200 oziroma od zdaj dalje 1600 kron dohodkov.

Vesela je ta novica za delavce in sploh za tiste, kateri imajo kolikor toliko stalno plačo. V naši tobačni tovarni si bo marsikaka družina odsopla, ki so ji zdaj nakladali dohodninski davek. To, kar so na shodih naši delavci večkrat grajali, se je vsaj nekoliko izpremenilo. S kmetom je pa ta reč nekoliko drugačna. Popolnoma gotovo je namreč, da bo davčna oblast izkušala kmete, ki so dozdaj plačevali od 1200, oziroma 1400 kron dohodkov, pomakniti v dohodkih na 1600 K. Zato že danes opozarjamo na silno važnost letošnjih napovedb za kmečko in tudi obrtno ljudstvo. Prezreti tudi ne smemo, da zdaj izgubi precej oseb volivno pravico v drugem razredu pri občinskih volitvah in s tem v mestih pravico voliti v mestni skupini. No, to ne bo dotičnika ravno bolelo. Rajši pusti pač volivno pravico, kakor bi plačeval davek.

Ker izgubi država pri tem krog 5 milijonov letnih dohodkov, so se nekaj malega zvišale davčne postavke od 1.800 kron dalje in od 10.000 dalje se je od državne zbornice sklenjeni povišek zvišal za 3 odstotke. S tem se ta reč pokrije. Revnejši bodo torej pri novem davku razbremenjeni in bogatejši bodo še več plačevali, nego je bilo od vlade predloženo.

Kako pa je prišlo do tega? Znano je, da je državna zbornica z enim glasom večine sprejela slovenskega poslanca Roškarja predlog, naj se davek plačuje šele od 1.600 kron dalje. Ni ga bilo poslanca, ki bi ne bil za to, toda vlada je izjavljala, da tega na noben način ne sprejme, in da pa de finančni načrt, če se sprejme imenovani predlog. Seveda se je zdaj izkazalo, da vlada ni vedela, kako in kaj. Gosposka zbornica je sklep poslanske zbornice zavrgla in sklenila še nekaj drugih izprememb. Zakon je prišel nazaj in poslanci so zdaj z enim glasom večine sprejeli določbo, da se plačuj davek od 1200 K dalje, druge sklepe gosposke zbornice so pa odklonili. Gosposka zbornica je nato sklenila, da ostane pri svojem prejšnjem sklepu. Izvolila se je nato komisija, ki sta vanjo poslali vsaka zbornica po 26 članov. Poslanci vseh strank so se dogovorili, da ostanejo pri sklepih poslanske zbornice; vsi, tudi socialni demokrati so imeli trden sklep, da ne puste nobene izpremembe in so torej šli h komisiji s prepričanjem, da ostane 1200 K najnižja davčna stopnja. To je treba poudariti, ker zdaj trobijo socialni demokrati, da so oni to dosegli. Ta trditvev je gola demagogična laž. Noben so-

cialni demokrat ni niti v sanjah mislil, da bo komisija prišla na 1600 K.

Ta misel je prišla od gospodov knezov in grofov v gosposki zbornici. Ti so z mogočno ponosnostjo predlagali izprva 1400 kron, kasneje 1600 K (zato se je posebno trudil bivši ministrski predsednik baron Beck) in izpadek 5 milijonov kron še ponosneje prevzeli večinoma na svoje rame, oziroma na rame bogatih slojev. To je bilo začudenja! Socialni demokrati so imeli pripravljene najostreje osebne napade na člane gosposke zbornice. Diamand je imel natančno izračunano, koliko dobi ta in oni od bonifikacij glede na špirit, a govor mu je ostal v žepu in nazadnje so socialni demokrati gospodo iz gosposke zbornice blagrovati in slavili. Ta gospoda je naredila sijajno potezo. Naenkrat je bila v ospredju in vroča zaušnica je zadela vlado in poslansko zbornico, češ, saj vi oboji nič ne znate, vam je treba vodstva in voditelji smo mi.

Poslanci, ki so vladi verjeli, da ne gre drugače, nego da se ostane pri 1200, so se naučili, da ti vladi ne gre vere, ker ne obvlada več svojega položaja, in četudi nehote blamira tiste, kateri so ž njo. Vlada je pa tudi dobila svoje. Pač se je ministrski predsednik nazadnje zahvaljeval, toda z besedami se oteklo lice ne da ozdraviti. Zdravil se je z zagovarjanjem, ki je pa drugod že prišlo iz navade.

Gosposka zbornica je hotela pokazati, da ima svojo, neupogljivo voljo, da ima voditeljsko moč, in da se, če se ji zdi, postavi tudi v zvezo s socialno demokracijo. Obenem je pa hotela — saj en del je to naravnost nameraval — izpodmakniti stališče Stürgkhu. Gotovo je vse to znamenje življenja in moči; državni zbor se je izkazal kot životvoren organizem, ki mu manjka samo spretnih rok; glede na sedanjost vlado se je pa jasno izpričalo, da velikih nalog, ki čakajo na nujno rešitev, ne bo izpeljala. Treba bo izpremembe in ta bo tudi prišla. Ali jo bo izpeljal Stürgkh, ali kdo drugi, tega danes nihče ne ve. O Stürgkhu tudi tega ne vemo, ali umeva razmere, kakršne so, ali ne; samo to mu brez ovinkov radi priznamo, da se politične smrti ne boji in da bo znal častno zatisniti ministrsko-predsedniške oči.

### Savernska zadeva.

Saverna, nemško Zabern, je mesto v Alzaciji—Lotaringiji, morebiti še enkrat večje kakor naš Kranj. Ker je Alzacija polna vojaštva, ima tudi Saverna en polk v svoji sredi. Slučajno je služil v tem polku poročnik Forstner, ki je komaj prišel iz šole in je nekako toliko star kakor fant, kadar dovrši maturo. Ta mladi mož je zmerjal svoje alzaške rekrute, jih pozival, naj ponečedijo francosko zastavo in če se z domačinom stepejo, naj ga ubijejo, češ Alzačani niso itak nič vredni. Stvar je prišla v javnost in je ljudi tako razburila, da poročnik na cesti ni imel miru pred fantalini. Končno je Forstner nekega kruljavega reveža s sabljo po glavi udaril, njegov polkovnik, Reuter, pa je nekoč kar de facto uvedel čez noč izjemno stanje, dal vse strojne puške nabasati, poslal na cesto cel oddelek in pustil več meščanov, med njimi celo državnega odvetnika, prijeti in v vojaško klet zapreti.

Kakor se vidi, je celo stvar začel nezrel in domišljavi poročnik. Njegov nastop

je tembolj obsodbe vreden, ker so alzaška tla jako vroča. Dežela ni po mišljenju ne nemška ne francoska, na vsak način pa ne mara Prusov in je komaj pred kratkem dobila ustavo. Alzačane je treba počasi in izlepa pridobiti za nemško gospodstvo, ker se jim je pod Francozi dosti bolje godilo in so s francosko kulturo še danes v živem stiku. Razpoloženje alzaškega ljudstva pa je za Nemčijo približno tako važno kakor je n. pr. za nas mišljenje bosanskega prebivalstva. Zato častnik, ki tako žali cel narod, ne spada v alzaški polk, na vsak način pa zasluži kazen, da se takih manir sploh odvadi. S Forstnerjem pa se je ravno narobe zgodilo. Kaznovali so rekrute, ki so povedali, kako lepo jih poročnik vzgaja, poročnika nalašč pustili, da je šaril dalje, se dogovorili, da bodo civiliste dražili naprej in končno so si oficirji brez resničnega povoda sami prisvojili eksekutivno in kazensko oblast, kakor da bi postave, organov za javni red in mir in sodnikov ne bilo.

Državni zbor je odločno zahteval zadoščenje. Forstner je bil nato na par dni obsojen in dotični polk iz Saverne prestavljen. Medtem je pa vojaška stranka potom najvišjih glav storila vse, da celo zadevo zopet narobe obrne. Polkovnik Reuter, ki je uvedel v Saverni obsedno stanje, je bil od vojaškega sodišča oproščen, češ da se ni zavedal, da nima prav, če je storil vse, da častnike pred žaljenji brani, nato pa je bil še Forstner od višje instance oproščen.

Stvar je zelo resna. Na podlagi te razsodbe bo odslej na Nemškem vsak oficir, ki bo domneval, da je v svoji stanovski časti žaljen, lahko posegel po najskrajnejših sredstvih, naj mu n. pr. tudi kak fantalin samo jezik pokaže. Vsak komandant bo, ako se mu bo zdelo, da civilna oblast zadoosti ne štiti njegovih oficirjev, smel dati nabasati strojne puške in poslati nad meščane patrolje, da jih polove. Samo, da v dobri veri dela! Vse je torej odvisno le od tega, kako on razume svojo čast in svojo oblast. Obstoječa postava in ustava je tu brez pomena. Torej približno tako, kakor dela v Turčiji Enver beg, ta najvernejši učenec moderne pruske šole.

Ta pruska vojaška samovoljnost se pa bo kruto maščevala. Ves svet danes Nemčijo zavoljo tega sovraži. Ona je največ kriva, da Evropa ječi pod težo bremen za militarizem. Če kultura in civilizacija še kaj veljata, potem bo enkrat konec te brutalnosti, ali zlepa ali zgrda. Savernski slučaj je namreč tipičen. Brutalnost je nemško orožje povsodi. Kadar se ta stre, se bomo tudi Slovani v Avstriji oddahnili.

### Izbruh vulkanov na Japonskem.

Na Japonskem so potresi kakor tudi izbruhi ognjenikov precej navadni, a take katastrofe, kakor sedanja, tudi na Japonskem že desetletja sem ni bilo. Na otoku Sakurašima, ki leži južno od Korejske ceste pred zahodnim delom Nipona, je izbruhnil vulkan Sakurašima, visok 1400 m, ki je že 130 let počival. Podzemske sile so iz žrelav ognjenika vrgle na milijone skal, ki so padale več kilometrov daleč na tla in uničile vse, kjer so kako stvar zadele. Ogenj je bruhal iz ognjenika 1000 m visoko. Grom, ki je spremljal izbruh, je bil močnejši kot gromenje topov pri naskoku na Port Artur. Več milj daleč od ognjenika je ozračje napolnjeno z oblaki gorečega

pepela. Široke reke lave se razlivajo po deželi in zažigajo vse. Da je bila nesreča še večja, se je pojavil potres, predvsem v mestu Kagošimu, ki je uro oddaljeno od Sakurašime in je glavno mesto enako se glaseče province južno otoka Kiušiu. V Kagošimi je kakor na bojišču po veliki bitki. Hiše so razrušile iz vulkana leteče skale in potres. Več kilometrov na okolu so železniške proge razdrte. 13.000 hiš je razrušenih. Najmanj 70.000 ljudi pogrešajo.

Iz Nagazakija javljajo: Brezžični brzjav neke bojne ladje poroča, da leži v Kogošimi pepel 15 čevljev visoko. Otok Sakurašima je posvečen pogubi in zavil v oblake dima.

## Dnevne novice.

+ **Cerkvene vesti iz Koroške.** Eksclenci knezu in škofu dr. Kahnu se je bolezen obrnila na slabše. Za kn. šk. konsistorialnega svetnika je imenovan opat p. Odilo v št. Pavlu. Dekan je postal g. Konrad Walcher, župnik v št. Vidu ob Glini, Duhovni svetniki so postali: g. Jožef Hribar, profesor veronauka na gimnaziji v Beljaku, g. dr. Florijan Hiebaum, profesor veronauka na učiteljski v Celovcu in g. Mihael Paulitsch, urednik »Kärntner Tagblatt«. Župnija Kot je podeljena g. Kilijanu Trutschnigu. Prestavljen je g. kaplan Seirer iz Kota v Treffling.

— **Narodna čitalnica v Celovcu** priredi v nedeljo dne 18. jan. 1914 v veliki dvorani hotela Trabesinger v Celovcu veliko predpustno veselico. Svira godba c. in kr. pešpolka št. 17 iz Celovca. Vstopnina 2 K. Čisti dobiček te prireditve je namenjen podpornemu društvu za slovenske dijakke koroške. Ker je to edina predpustna prireditev te vrste, se pričakuje velike udeležbe.

— **Odhod jezuitov iz celovške bogoslovnice.** Očetje jezuiti, ki jih je poklical na celovško bogoslovno kot voditelje in profesorje eksclenci škof dr. Kahn, odidejo zopet iz Celovea in se nastanijo v Gorici. Začasno ostane v Celovcu kot profesor pastoralke nekaj časa g. p. Gatterer. Slovenska druhovščina njihov odhod zelo obžaluje, zlasti še z ozirom na nejasne razmere na celovski bogoslovnici v bodočnosti.

— **P. Lerch S. J. obolel.** Nenadoma je zelo nevarno zbolel dne 12. t. m. vodja celovške bogoslovnice, p. Vaclav Lerch S. J. Počila mu je neka pljučna žila. P. Lerch slovi kot izvrsten pridigar in misijonar in je po materni strani lužiško-srbski rojak.

— **V št. Lenartu** pri 7 studencih je po dolgi mučni bolezni umrl blagi oče g. župnika Franca Treiberja, Tomaž Treiber, star 80 let.

— **Deželna vlada v Celovcu** je kršila drž. osn. zakon z dne 21. dec. 1867, drž. zak. I. št. 142, ker je izdala pri volitvenem postopanju v občini Slovenski Plajberg razglase od 18. marca in 23. aprila le v nemškem jeziku; tako je te dni razsodilo drž. sodišče na Dunaju.

+ **»Slovenski Narod«** izdaja slovensko zemljo pruskim Nemcem. V »Slov. Narodu« dne 13. t. m. čitamo na strani 5: **Graščine in kmetijstva tukaj in zunaj iščemo ob najhitrejši rešitvi v prodaj. Družba: Deutsche Grundstücks An- und Verkauf Compagnie m. b. H. Berlin S. W. 68. Zimmerstrasse.** Südmarka ne nakupuje toliko slovenskih zemljišč, kolikor to žele Prusi, ki grade svoj nemški most do Adrije. Prusi v Berlinu hočejo zato sami nakup graščin in kmetij na Slovenskem vzeti v roko. »Slovenski Narod« jim pa dela v ta namen reklamo, ker nese. Nič se najnovejšemu narodnemu izdajalstvu »Slov. Naroda« ne čudimo, ker znamo, da koruptnejših ljudi pod solncem ni, kakor naši liberalci, na čelu jim »ponemčevalni« »Slov. Narod«, ki dela zdaj reklamo za to, da kupijo Prusi iz Berlinu slovensko zemljo in naselijo na nje pruske junckerje in pa pomernske protestante.

— **Globasnica.** Izobr. društvo ima dne 25. jan. ob treh popoldne v svojih društvenih prostorih zborovanje s sledečim sporedom: 1. zanimiv poučni govor, 2. veseligrada »V Ljubljano jo dajmo«, 3. občni zbor.

— **Za koroške čebelarje.** Koroški čebelarji, ki želijo za spomlad neobdanečnega sladkorja, naj naznanijo to do 28. jan.

g. učitelju Jos. Jeklu, p. Galicija na Koroškem, in sicer koliko da kdo želi sladkorja, koliko panjev ima čez zimo in pod katero davkarijo da spada.

**Prodajalka — milijonarka — redovnica.** 1 januarja letos je stopila v samostan klarisaric v Edinburgu lady Julija Lyveden. Kljub svojim 35 letom velja še danes za veliko krasotico. Pred 17 leti je bila lady Lyveden priprosta prodajalka v neki modni trgovini in ji je bilo ime Julija Emarty. Nekega dne je prišel v trgovino 72-letni lord Lyveden, ki je bil tako slab, da so ga morali vedno voziti, ako je šel z doma. Lord se je zagledal v mlado prodajalko in nato vsak dan presedel v trgovini po par ur; nakupil je na tucate ženskih klobukov, ki jih je razdelil med revna dekleta in žene. Konec je bil ta, da je revna prodajalka postala lady Lyveden. Zakon je bil bojda zelo srečen. Leta 1900 je lord umrl in zapustil ženi 40 milijonov premoženja. Nato je Julija živela na samotnem dvorcu popolnoma sama zase. Leta 1908 se je zaročila z nekim škotskim aristokratom, ki je pa iz neznanih vzrokov zaroko razdril. To je na Julijo tako delovalo, da je težko zbolela in bi bila skoro ob pamet. Ko je ozdravela, je sklenila iti v samostan, kar je sedaj tudi izvršila.

## Najnovejše vesti.

### POLOŽAJ V BULGARIJI.

**Sofia.** Po deveturni seji je prebral ministrski predsednik Radoslavov carjev ukaz, s katerim se sobranje razpušča. Radoslavov je ta ukrep utemeljeval s tem, da je zbornica nesposobna za delo, ker so razne stranke tekom debate izjavile, da ne bodo odobrile proračun. Sejo je izpolnil govorniški duel med Malinovom in Genadijevom. Malinov je priporočal sestavo koalicijskega kabineta. Veliko pozornost je vzbudilo razkritje Genadijeva, kako bi lahko rumunska armada preprečila bulgarski armadi dovoz hrane in jo tako sestradala, da bi morala kapitulirati. Pristaš Geševa Teodorov je pokušal govornika motiti, pa je moral umolkneti.

**Sifai.** Opozicionalne stranke so baje osnovale blok, kojega geslo je boj proti caru Ferdinandu.

### POGAJANJA MED SRBIJO IN BULGARIJO.

**Belgrad.** Med Srbijo in Bulgarijo se z rusko pomočjo vrše pogajanja glede obnove nekotliko spremenjene konvencije, kakor je med obema državama že obstajala.

### ANARHIJA V ALBANIJI.

**Belgrad.** Esad paša je po svojih zaupnikih sporočil srbskim obmejnimi oblastem, da sedanje arnavtsko gibanje ni naperjeno proti Srbiji in srbskemu obmejnemu prebivalstvu ne preti nobena nevarnost. Esad paša izjavlja, da gre proti Grkom, katere hoče iztirati iz Epira. V resnici se pa njegove čete sedaj bore s četami valonske vlade. Esad paša je bil odposlal svoje pristaše proti Elbasanu z nalogom, da se polaste holandskih žandarmerijskih častnikov in jih zapro. **Esadovci so res napadli mesto, toda holandski častniki so hitro zbrali pristaše valonske vlade in napadalec popolnoma razkropili.** Nato je Esad paša ukazal, da se zbere pod orožje vsak, kdorkoli je zmožen puško nositi. Esadovi nameni so še zaviti v temo, toliko pa je gotovo, da je njegov vpliv vedno širši in gibanje, katero je započel, vedno jačje.

**Peterburg.** Vlada je dobila vznemirljive vesti iz Albanije. Kandidaturo Izet paše podpirajo mnogi albanski prvaki, vlada in tudi Esad paša. Prebivalstvo je vseskoz za Izet pašo. Zdi se celo, da je tudi Izmil Kemal sporazumljen z Izetom.

**Valona.** Veleizdajniški proces je dognal, da je emisar mladoturkov Bekir aga delal v sporazumu s šefom provizorične vlade Kemalom. Kemal je zaradi tega internacionalno komisijo prosil, naj mu dovoli, da demisionira, in naj komisija sama prevzame vlado. Komisija je izdala oklic na prebivalstvo. Vojska med Esad pašo in njegovimi

nasprotniki v juž. Albaniji divja dalje. (Glej poročilo iz Belgrada!) Albanci iz Korice se tudi že udeležujejo meščanske vojske. K Esadu je pristopilo na stotine od njega podkupljenih Malisarov, tako, da je angleški guverner v Skadru Malisorom v Skadru, Dješu in Medui prepovedal podajati se k Esadu v Tirano. Isa Boljetinac je baje izjavil, da zagrabi za orožje proti Essadu. Medtem pa mednarodna komisija organizuje orožnike.

**Berolin.** Tu trdijo, da se bo knez Wied podal neodložljivo 25. februarja v Albanijo.

**Bergamo.** Poveljnik tukajšnjega 78. pešpolka je dobil nalog, da pripravi dva bataljona za odhod v Albanijo. Ti vojaki bodo baje namenjeni za spremstvo princa Wieda v Drač.

**Carigrad.** Enver beg je izdal proglas na armado, v katerem, zaupajoč v Allahovo in prerokovo pomoč, napoveduje reforme v armadi, da bo Turčija zbrisala s sebe sramoto in nesreče zadnjih časov.

**Pariz.** »Temps« poroča iz Valone, da Esadove čete vspešno prodirajo in ima Elbasan vsak hip pasti. V Valoni mislijo, da za Esadom stoje gotove velesile.

**Valona.** Na stotine Albancev koraka proti Valoni. Mohamedanci agitirajo proti Wiedu in proti Grkom. V deželi se vrše roparstva. Turki napadajo kristjane. Velesile imajo baje že pripravljene bojne ladje, da napravijo red. Od avstrijskih ladij odplave v Albanijo mendar še »Franz Joseph I.«, od laških »Perugia«, od nemških »Herta«.

**Berolin.** Cesar Viljem odsvetuje princu Wiedu podati se v Albanijo. Cesar se je napram svoji okolici izrazil, da se boji za prinčevno življenje. Baje sili princa v Albanijo najbolj njegova žena, ki si domišlja, da jo Albanija komej čaka, da jo pride ona kulturno povzdignit.

### ENA MILIJARDA IN POL ZA ARMADO NA FRANCOSEKEM.

**Pariz.** Vojni minister je proračunal izdatke za armado in njeno izpolnitev, ki se imajo izvesti v teku sedmih let, na več kot eno milijardo in pol.

### SMRTNA KOSA.

**Gradec.** Mati ministrskega predsednika grofica Eleonora Stürgkh je v 78. letu svoje starosti umrla.

**Dunaj.** Danes ponoči je umrl zadet od mrtvouda predsednik Anglo-Avstrijske Banke Karol vitez Morawitz.

### SNEŽNO VREME.

**Sarajevo.** Vsled zametov je nek tovorni vlak v snegu obtičal.

**Župnik Kneipp,  
plemeniti  
človekoljub**

Je spojil svoje ime s Kathreinerjevo  
Kneippovo sladno kavo, ter je  
Kathreinerjevo okusno, zdravo in  
resnično ljudsko kavo pijala.

**Pozor  
ob tel dragini:  
Že 23 let vedno  
enako poceni  
ter ni v ceni ni-  
koli poskočila!**

Kathreinerjev zavoj za 10 vinarjev  
dà 20 skodlic.